

SAMFERDSELSDEPARTEMENTET
Postboks 8010 DEP
0030 OSLO

Deres referanse
18/829-1

Vår referanse
18/00642-2/EOL

Dato
18.05.2018

Datatilsynets høringsuttalelse - Forslag til endring i ekomregelverket om innføring AML, nød-SMS, mv - Samferdselsdepartementet

Vi viser til Samferdselsdepartementets høringsnotat av 12. april 2018 hvor forslag til endring av ekomregelverket sendes på offentlig høring. Datatilsynets merknader er knyttet til de delene av forslaget som gjelder innføring av posisjonering av nødanrop fra mobilen (AML), posisjonering av nødanrop fra IP-telefon og «Nød-SMS».

Oppsummering

- Datatilsynet mener at Samferdselsdepartementet feilaktig har lagt til grunn at data som overføres til Google skal være anonymisert. Det faktum at Google innhenter personopplysninger som en følge av innføring av AML må komme tydelig frem i en lovproposisjon sammen med en reell vurdering av personvernkonsekvenser.
- Samferdselsdepartementet må avklare av hvorvidt aktivering av Googles AML-løsning innebærer at MAC adresser til Wifi access points rapporteres kontinuerlig til Google eller kun når nødanrop foretas.
- Google (og eventuelle andre leverandører) må kunne dokumentere at de har bygget AML løsningen etter prinsippene for innebygd personvern.

Posisjonering av nødanrop fra mobilen (AML)

Datatilsynet har, som departementet riktig henviser til, etterlyst hjemmel for den behandling av personopplysninger som innføringen av AML vil innebære. Bakgrunnen for dette har vi redegjort for i brev til NKOM i forbindelse med deres utredning av saken¹. Vi støtter derfor departementets beslutning om å foreslå en regulering av dette slik at løsningen har en personvernrettslig forankring.

¹ Datatilsynets uttalelse om Googles AML-løsning for nødanrop av 6. juni 2017 (vårt saksnr 16/01392)

Vi støtter valget om å la hjemmelen være begrenset til behandling av posisjonsdata for det tidsrommet som nødanropet varer. Dette er en praksis i tråd med prinsippet om dataminimering i personvernforordningens artikkel 5.1 bokstav c.

Det som gjenstår er å sikre at betingelsene som ligger til grunn for avtalen mellom teleoperatørene og Google som leverandør av AML er i tråd med de øvrige grunnleggende prinsippene for behandling av personopplysninger².

I høringsnotatet legger Samferdselsdepartementet til grunn at data som overføres til Google skal være anonymisert – det vil si at det ikke skal overføres data om nødanrop som kan knyttes til enkeltpersoner. Dette mener Datatilsynet er feil. Google har i brev til NKOM bekreftet at de innhenter MAC adresser til Wifi access points, og i områder hvor Wifi access point er knyttet til enkelthus vil det med lett tilgjengelige søkeverktøy være enkelt å finne ut hvem som er eier av huset – og dermed mest sannsynlig den som bor der og bruker Wifi punktet³.

Google vil kunne identifisere enkeltpersoner utfra opplysning om MAC adresse til Wifi access points, og behandler dermed personopplysninger som en følge av innføringen av AML.

Begrunnelsen for innføringen av AML underbygger denne konklusjonen. Noe av problemet med beregning av lokasjon basert på basestasjoner er at mobilmastene står for langt fra hverandre til å gi like nøyaktig stedsangivelse som GPS, og de fungerer dårlig i tynt befolkede områder. Det er nettopp i tynt befolkede områder at opplysning om MAC adresse til Wifi access point vil være lettest identifiserende.

Datatilsynet mener at det faktum at Google innhenter personopplysninger som en følge av innføring av AML er underkommunisert i høringsnotatet. Dette må komme tydelig frem i en lovproposisjon sammen med en reell vurdering av personvernkonsekvenser.

En annen helt sentral avklaring som mangler i høringsnotatet er hvorvidt aktivering av Googles AML-løsning innebærer at MAC adresser til Wifi access points rapporteres kontinuerlig til Google eller kun når nødanrop foretas. For tilbydernes del er det tydeliggjort gjennom lovhjemmelen at den kun åpner for behandling av personopplysninger i tidsrommet for nødanropet, men en tilsvarende forpliktelse for tilbyder av AML-løsningen må gjøres gjennom avtale. Dersom Google anser opplysningene som overføres som anonyme så må denne misforståelsen oppklares.

Personvernforordningen fastslår dessuten behandlingsansvarliges plikt til å sørge for innebygd personvern («privacy by design» og «privacy by default»). Det finnes et betydelig potensiale for å gjøre behandling av personopplysninger mindre inngripende ved å bygge personvern inn i løsningene som brukes. AML er en tjeneste som skal tas i bruk for hele den norske befolkning, og det er da naturlig å stille krav til Google (og eventuelle andre

² Personvernforordningen artikkel 5

³ WP 29 Opinion 13/2011, s. 11 første kulepunkt

leverandører) om at de har brukt en rimelig grad av ressurser for å bygge personvern inn i løsningen de tilbyr.

Posisjonering av nødanrop fra IP-telefon

IP-telefon skiller seg fra mobiltelefon ved at bruken ikke alltid genererer opplysning om faktisk lokasjon. I høringsforslagets forslag til tekst står det: «*Dersom det er teknisk mulig, skal faktisk lokasjon overføres.*» Dette mener Datatilsynet blir et uklart krav fordi «teknisk mulig» ikke har noen grenser. Det kan dermed åpne for å etableres nye tekniske løsninger for å skaffe en mer nøyaktig posisjon. Vi mener at forutsetning for at faktisk lokasjon skal overføres må være at utstyret allerede har en slik informasjon.

Vi foreslår at teksten endres til:

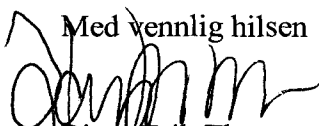
«Faktisk lokasjon skal overføres dersom slik informasjon allerede finnes».

«Nød-SMS»

I forslaget til ny bestemmelse om «Nød-SMS» fremkommer det at personer som skal kunne benytte denne tjenesten på forhånd må registrere seg som medlem av brukergruppen. Vi kan ikke se at det fremkommer av høringsforslaget hva som skal til for å bli registrert medlem av brukergruppen og dermed vil få mulighet til å benytte «Nød-SMS». Er det for eksempel krav til en viss grad av funksjonshemning før man kan bli registrert medlem av brukergruppen? I så fall gjør vi oppmerksom på at registeret vil inneholde det som i forordningen er definert som «særlige kategorier av personopplysninger» og må være i tråd med personvernforordningen artikkel 9.

Vi stiller oss til rådighet dersom dere ønsker utfyllende informasjon eller har spørsmål til vårt hørings svar. Dere kan i så fall ta kontakt med Eirin Oda Lauvset på telefon 22 39 69 11.

Med vennlig hilsen

Bjørn Erik Thon
direktør

Eirin Oda Lauvset
seniorrådgiver

Kopi: Kommunal- og moderniseringsdepartementet
v/Statsforvaltningsavdelingen
Postboks 8112 Dep, 0032 OSLO